

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2016. gada 5. aprīlī *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiski pakalpojumu līgumi — Direktīva 89/665/EEK — 1. panta 1. un 3. punkts — Pārbaudes procedūras — Pretendenta, kura piedāvājums nav ticis izraudzīts, celta prasība atcelt publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas lēmumu — Izraudzītā pretendenta pretprasība — Valsts judikatūras norma, kas liek vispirms izskatīt pretprasību un, ja tā ir pamatota, atzīt pamatprasību par nepieņemamu, neizvērtējot to pēc būtības — Saderība ar Savienības tiesībām — LESD 267. pants — Savienības tiesību pārkāpuma princips — Dalībvalsts augstākās administratīvās tiesas plēnuma lēmumā noteikts tiesību princips — Valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru šāds lēmums ir saistošs šīs tiesas palātām — Palātas, kura izskata jautājumu par Savienības tiesībām, pienākums nodot jautājumu plēnumam, ja tā nepiekrīt plēnuma lēmumam — Palātas iespēja vai pienākums vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

Lieta C-689/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 26. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 24. decembrī, tiesvedībā

Puligienica Facility Esco SpA (PFE)

pret

Airgest SpA,

pedaloties

Gestione Servizi Ambientali Srl (GSA),

Zenith Services Group Srl (ZS).

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], D. Švābi [*D. Šváby*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], K. Vajda [*C. Vajda*], S. Rodins [*S. Rodin*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerālvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

* Tiesvedības valoda – itāļu.

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], vēlāk – V. Džakobo-Peironela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratori,
ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 11. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

- *Puligienica Facility Esco SpA (PFE)* vārdā – *U. Ilardo, avvocato*,
- *Gestione Servizi Ambientali Srl (GSA)* un *Zenith Services Group Srl (ZS)* vārdā – *D. Gentile* un *D. Galli, avvocati*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Varone, avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *D. Recchia* un *A. Tokár*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 23. aprīļa tiesas sēdē,

ņemot vērā 2015. gada 16. jūlija rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu un 2015. gada 15. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Varone, avvocato dello Stato*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *D. Recchia* un *A. Tokár*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta papildu secinājumus 2015. gada 15. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV L 395, 33. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK (OV L 335, 31. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 89/665”), 1. panta 3. punktu, LESD 267. pantu, kā arī Savienības tiesību pārākuma un efektivitātes principus.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Puligienica Facility Esco SpA (PFE)* (turpmāk tekstā – “*PFE*”) un *Airgest SpA* (turpmāk tekstā – “*Airgest*”) par jautājumu, vai likumīga ir šīs sabiedrības veiktā publiskā pakalpojumu līguma slēgšanas tiesību piešķiršana *Gestione Servizi Ambientali Srl (GSA)* (turpmāk tekstā – “*GSA*”) un *Zenith Services Group Srl (ZS)*.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 89/665 1. pantā “Darbības joma un pārskatīšanas procedūru pieejamība” ir noteikts:

“1. Šo direktīvu piemēro līgumiem, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras [(OV L 134, 114. lpp.)], izņemot gadījumus, kad šādi līgumi ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas saskaņā ar tās 10. līdz 18. pantu.

Šīs direktīvas nozīmē līgumi ietver valsts līgumus, pamatnolīgumus, valsts būvdarbu koncesijas un dinamiskas iepirkuma sistēmas.

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka attiecībā uz līgumiem, uz ko attiecas Direktīva [2004/18], līgumslēdzēju iestāžu lēmumus var efektīvi un, jo īpaši, iespējami ātri pārskatīt saskaņā ar šīs direktīvas 2. līdz 2.f pantā izklāstītajiem nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka ar šādiem lēmumiem ir pārkāpti Kopienas tiesību akti publiskā iepirkuma jomā vai attiecīgās valsts noteikumi, ar ko transponē minētos tiesību aktus.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.

[..]”

- 4 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punktu:

“Dalībvalstis nodrošina to, ka pasākumos attiecībā uz 1. pantā paredzētajām pārskatīšanas procedūrām ir noteikts pilnvarojums:

[..]

b) vai nu atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus, vai nodrošināt to atcelšanu [..]

[..].”

Itālijas tiesības

- 5 *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome) tika izveidota ar 1948. gada 6. maija Dekrētlikumu Nr. 654 par Valsts padomes funkciju izpildes noteikumiem Sicīlijas reģionā (*decreto legislativo n. 654 – Norme per l'esercizio nella Regione siciliana delle funzioni spettanti al Consiglio di Stato*, 1948. gada 12. maija GURI Nr. 135). Tai šajā reģionā ir tādas pašas padomdevēja un tiesas funkcijas kā *Consiglio di Stato* (Valsts padome).
- 6 2010. gada 2. jūlija Dekrētlikums Nr. 104 par 2009. gada 18. jūlija Likuma Nr. 69 44. panta, kas attiecas uz deleģējumu valdībai saistībā ar administratīvā procesa reorganizāciju, īstenošanu (*decreto legislativo n. 104 – Attuazione dell'articolo 44 della legge 18 giugno 2009, n. 69, recante delega al governo per il riordino del processo amministrativo*, 2010. gada 7. jūlija GURI Nr. 156 kārtējais pielikums) attiecas uz Administratīvā procesa kodeksa pieņemšanu.

7 Šī kodeksa 6. pantā ir noteikts:

“1. *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] ir pēdējās instances administratīva tiesu iestāde.

[..]

6. *Tribunale amministrativa regionale della Sicilia* [(Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa)] nolēmumus var pārsūdzēt *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* [(Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome)], ievērojot īpašā statusa noteikumus un attiecīgos īstenošanas noteikumus.”

8 Minētās kodeksa 42. panta 1. punktā ir noteikts:

“Atbildētāji un personas, kas iestājušās lietā, pieteikumus saistībā ar sākotnējo pieteikumu var iesniegt, ceļot pretrāsību.”

9 Šī paša kodeksa 99. pants ir formulēts šādi:

“1. Ja palāta, kura izskata prasību, konstatē, ka tās izskatīšanai nodotais tiesību jautājums ir izraisījis vai var izraisīt judikatūras nevienādību, tā var ar rīkojumu, kas pieņemts pēc pušu lūguma vai pēc savas ierosmes, nodot lietu izskatīšanai plēnumā. Plēnums, ja uzskata to par lietderīgu, aktus var nodot palātai.

2. Pirms tiek pieņemts nolēmums, *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] priekšsēdētājs pēc pušu lūguma vai pēc savas ierosmes jebkuru prasību var nodot izskatīšanai plēnumā, lai atrisinātu visbūtiskākos jautājumus vai novērstu judikatūras nevienādību.

3. Ja palāta, kurai nodota prasības izskatīšana, nepiekrīt plēnuma noteiktam tiesību principam, tā ar pamatotu rīkojumu prasības izlemšanu nodod plēnumam.

4. Plēnums lemj par visu strīdu, ja vien tas nenolemj noteikt tiesību principu un pārējā daļā lietu nodot atpakaļ iesniedzējā palātā.

5. Ja plēnums jautājumu uzskata par īpaši svarīgu, tas katrā ziņā likuma interesēs var noteikt tiesību principu, pat ja tas pieņem lēmumu par prasības nepieņemamību, nepieļaujamību, atstāšanu bez virzības vai arī par tiesvedības izbeigšanu. Šādā gadījumā plēnuma lēmums neietekmē apstrīdēto pasākumu.”

10 Administratīvā procesa kodeksa 100. pantā ir noteikts:

“Reģionālo administratīvo tiesu nolēmumus var pārsūdzēt *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)], neierobežojot *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* [(Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome)] kompetenci attiecībā uz *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* [(Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa)] nolēmumu pārsūdzēšanu.”

11 2003. gada 24. decembra Dekrētlukuma Nr. 373 par kārtību, kādā īsteno Sicīlijas reģiona īpašo statusu saistībā ar *Consiglio di Stato* uzticēto funkciju izpildi reģionā (*decreto legislativo n. 373 – Norme di attuazione dello Statuto speciale della Regione siciliana concernenti l'esercizio nella regione delle funzioni spettanti al Consiglio di Stato*, 2004. gada 14. janvāra GURI Nr. 10, 4. lpp.), 1. panta 2. punktā ir paredzēts, ka *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome) palātas darbojas kā atdalītas *Consiglio di Stato* (Valsts padome) palātas, bet tā 4. panta 3. punktā ir noteikts, ka tiesvedības ziņā *Consiglio di giustizia*

amministrativa per la Regione siciliana (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome) apelācijas kārtībā izskata sūdzības par *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa) nolēmumiem.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 12 Ar 2012. gada 18. janvārī publicētu paziņojumu *Airgest*, Trapani Birdži [*Trapani Birgi*] (Itālija) civilās lidostas pārvaldītājsabiedrība, izsludināja atklātu konkursu par šīs lidostas uzkopšanas un zaļo zonu uzturēšanas pakalpojumu iepirkumu uz trīs gadiem. Šī iepirkuma summa bez pievienotās vērtības nodokļa bija EUR 1 995 496,35, un paredzētais piešķiršanas kritērijs – saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums. Līguma slēgšanas tiesības ar 2012. gada 22. maija galīgo piešķiršanas lēmumu tika piešķirtas *GSA* un *Zenith Services Group Srl (ZS)* izveidotajai uzņēmumu pagaidu apvienībai.
- 13 *PFE*, kas arī piedalījās konkursā un tika ierindota otrajā vietā, cēla prasību *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa), lūdzot atcelt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas lēmumu, tādējādi piešķirt tai šī līguma slēgšanas tiesības un noslēgt attiecīgo līgumu. Citi pretendenti šo piešķiršanas lēmumu nepārsūdzēja.
- 14 *GSA*, uzņēmumu pagaidu apvienības, kurai piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, pārvaldītājsabiedrība kļuva par lietas dalībnieci tiesvedībā un cēla pretprasību, pamatojoties uz galvenās prasītājas *PFE* intereses celt prasību neesamību, jo tā neesot atbildusi publiskā iepirkuma pielaišanas nosacījumiem un tādējādi tā no līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras esot bijusi jāizslēdz. *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa) izskatīja abu lietas dalībnieku argumentus un abas prasības apmierināja. Pēc šī nolēmuma *Airgest* kā līgumslēdzēja iestāde gan abas prasītājas, gan visus pārējos pretendentes, kas sākotnēji bija ierindoti sarakstā, izslēdza, pamatojoties uz to attiecīgo piedāvājumu neatbilstību iepirkuma dokumentiem. Šie pārējie pretendenti lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu nebija pārsūdzējuši. Tad par attiecīgā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu tika uzsākta jauna – šoreiz sarunu procedūra.
- 15 *PFE* par *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa) spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome). Savukārt *GSA* minētajā tiesā iesniedza pretapelācijas sūdzību, pamatojot to starp ar to, ka *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa), pārbaudīdama galvenās prasības pamatus, nav ievērojusi prasību izskatīšanas secības principus, kas noteikti *Consiglio di Stato* (Valsts padome) plēnoma 2011. gada 7. aprīlī pasludinātajā spriedumā Nr. 4. Kā noteikts minētajā spriedumā, ja tiek celta pretprasība, ar kuru tiek apstrīdēta galvenās prasības pieņemamība, vispirms ir jāizskata šī pretprasība, tātad pirms galvenās prasības. Valsts tiesību sistēmā šāda pretprasība tiek kvalificēta kā “izslēdzoša” vai “paralizējoša”, tāpēc ka šādas prasības pamatotības konstatēšanas gadījumā lietu izskatošajai tiesai galvenā prasība ir jāatzīst par nepieņemamu, neizskatot to pēc būtības.
- 16 Iesniedzējtiesa ievēro, ka Tiesa spriedumā *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), kas pasludināts pēc iepriekš minētā *Consiglio di Stato* (Valsts padome) plēnoma sprieduma, ir nospriedusi, ka Direktīvas 89/661 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to nav saderīgi plēnoma spriedumā noteiktie principi, kas izklāstīti iepriekšējā punktā. Lieta, kurā taisīts spriedums *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), attiecās uz diviem pretendentiem, kurus līgumslēdzēja iestāde bija izraudzījusies un uzaicinājusi iesniegt piedāvājumus. Pēc neizraudzītā pretendenta celtās prasības izraudzītais pretendents cēla pretprasību, apgalvodams, ka neizraudzītais piedāvājums esot bijis jāizslēdz, jo tas neesot atbildis vienam no specifiskajās paredzētajiem obligātajiem nosacījumiem.
- 17 Iesniedzējtiesa vaicā, pirmkārt, vai Tiesas sniegtā interpretācija spriedumā *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) ir piemērojama arī šajā gadījumā, jo lietā, kurā taisīts tas spriedums, piedāvājumus iesniedza divi uzņēmumi un abiem šiem uzņēmumiem bija pretējas intereses attiecībā uz galveno

prasību par tiesību akta atcelšanu, ko bija cēlis uzņēmums, kura piedāvājums netika izraudzīts, un pretprasību, ko bija cēlis izraudzītais pretendents, kamēr šajā pamatlīdētā piedāvājumus ir iesnieguši vairāk nekā divi uzņēmumi, bet prasību ir cēlušī tikai divi no tiem.

- 18 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar 2003. gada 24. decembra Dekrētlikuma Nr. 373 par kārtību, kādā īsteno Sicīlijas reģiona īpašo statusu saistībā ar *Consiglio di Stato* uzticēto funkciju izpildi reģionā, 1. panta 2. punktu iesniedzējtiesa ir *Consiglio di Stato* (Valsts padome) palāta un tādējādi tā ir tiesa, kuras nolēmumi saskaņā ar valsts tiesībām nav pārsūdzami tiesā LESD 267. panta trešās daļas izpratnē. Saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksa 99. panta 3. punktā paredzēto procesuālo normu tai būtu jāpiemēro *Consiglio di Stato* (Valsts padome) plēnuma noteiktie tiesību principi, pat attiecībā uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretēšanu un piemērošanu, tomēr gadījumos, kad tā vēlētos atkāpties no šiem principiem, palātai ir iespēja izskatāmo jautājumu nodot plēnumam, lai lūgtu tā judikatūras izmaiņānu.
- 19 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzsver pretrunas starp *Consiglio di Stato* (Valsts padome) plēnuma 2011. gada 7. aprīļa spriedumu Nr. 4 un spriedumu *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), lai tādējādi apstiprinātu, ka gadījumā, ja iepriekšējā punktā raksturotais procesuālais pienākums būtu piemērojams arī Savienības tiesību jomā ietilpstošiem jautājumiem, tas būtu nesaderīgs ar principu par Tiesas ekskluzīvo kompetenci Savienības tiesību interpretācijas jomā un ar dalībvalstu visu pēdējo instanču tiesu pienākumu vērsties prejudiciālā kārtā Tiesā, ja rodas jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju.
- 20 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai principi, ko Tiesa ir norādījusi spriedumā *Fastweb* [(C-100/12, EU:C:2013:448)] ar atsauci uz īpašu gadījumu, uz kuru attiecās minētais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un kurā tikai divi uzņēmumi piedalījās publiskā iepirkuma procedūrā, ņemot vērā būtisku līdzību ar šīs lietas faktiskajiem apstākļiem, ir piemērojami arī gadījumā, kas ir jāizskata šai tiesai un kurā līgumslēdzēja iestāde no procedūras izslēdza visus uzņēmumus, kas piedalījās publiskā iepirkuma procedūrā, kaut gan tajā bija ļauts piedalīties vairāk nekā diviem uzņēmumiem, un par minēto izslēgšanu prasību nav cēlis neviens no uzņēmumiem, kas nav tie, kuri ir iesaistīti šajā tiesvedībā, līdz ar to strīds, kas ir jāizskata šai tiesai, faktiski attiecas tikai uz diviem uzņēmumiem?
- 2) Vai saistībā tikai ar jautājumiem, par kuriem var lemt, piemērojot Savienības tiesības, minēto tiesību interpretācijai un it īpaši LESD 267. pantam ir pretrunā Administratīvā procesa kodeksa 99. panta 3. punkts, ciktāl šajā tiesību normā ir noteikts, ka visām *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] palātām un kolēģijām ir saistošs ikviens tiesību princips, kas ir pasludināts *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] plēnumā, pat ja ir skaidrs, ka minētais plēnums ir apstiprinājis vai varētu būt apstiprinājis principu, kas ir pretrunā vai nav saderīgs ar Savienības tiesībām? Un it īpaši:
- vai *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] palātai vai kolēģijai, kam ir jāizskata lieta, gadījumā, ja tām ir radušās šaubas par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs vai tām ir atbilstīgs plēnumā jau pasludināts tiesību princips, ir pienākums ar pamatotu rīkojumu nodot *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] plēnuma izskatīšanai lēmuma pieņemšanu par prasību, iespējams, pat pirms tā var nosūtīt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai pārliecinātos par strīdīgā tiesību principa saderību ar un atbilstību Savienības tiesībām, vai arī *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] palāta vai kolēģija var vai drīzāk tām ir pienākums kā pēdējās instances valsts tiesām, kas ir atbildīgas par Savienības tiesību piemērošanu, patstāvīgi uzdot prejudiciālu jautājumu Tiesai saistībā ar pareizu Savienības tiesību interpretāciju?

- Vai gadījumā, ja atbilde uz iepriekšējā ievilkumā uzdoto jautājumu būs tāda, ka *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] palātām un kolēģijām ir jāatzīst pilnvaras vai pienākums tieši uzdot prejudiciālus jautājumus Tiesai, vai arī gadījumā, kad Tiesa – vēl jo vairāk pēc *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] plēnuma – tomēr ir apstiprinājusi, ka plēnumā pasludinātais iekšējo tiesību princips veido atkāpi no pareizas Savienības tiesību interpretācijas vai pilnībā neatbilst tai, *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] palātas un kolēģijas kā pēdējās instances tiesas attiecībā uz Savienības tiesībām var vai tām ir pienākums nekavējoties piemērot pareizu Savienības tiesību interpretāciju, kādu ir sniegusi Tiesa, vai arī šādos gadījumos tām ir pienākums ar pamatotu rīkojumu nodot lēmuma pieņemšanu par prasību plēnumam, kā rezultātā Savienības tiesību piemērošana, ko Tiesa jau ir atzinusi par saistošu, ir atkarīga tikai no plēnuma vērtējuma un no tā rīcības brīvības?
- Vai, visbeidzot, Itālijas Republikas administratīvā procesa sistēmas skaidrojums, atbilstoši kuram tikai plēnums novērtē iespējamo lēmumu vērsties Tiesā ar prejudiciālu jautājumu – vai arī kaut vai tikai lemj par strīdu, kaut gan tas tieši piemēro Savienības tiesību principus, ko jau ir pasludinājusi Tiesa, – nav pretrunā ne vien principam par saprātīgu tiesvedības ilgumu un par ātru prasības izskatīšanu saistībā ar uzaicinājumiem iesniegt piedāvājumus publiskā iepirkuma procedūrā, bet arī prasībai, ka Savienības tiesības pilnībā un rūpīgi piemēro ikviena jebkuras dalībvalsts tiesa atbilstoši to pareizai interpretācijai, ko ir sniegusi Tiesa, arī lai maksimāli piemērotu principus par tā saukto “lietderīgo iedarbību” un Savienības tiesību pārākumu pār atsevišķas dalībvalsts iekšējām tiesībām (ne tikai materiālajām, bet arī procesuālajām) (šajā gadījumā: pār Itālijas Republikas Administratīvā procesa kodeksa 99. panta 3. punktu)?”

Par pirmo jautājumu

- 21 Šajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta trešā daļa un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka pretendenta, kuram ir interese iegūt noteiktu līgumu un kuram ir ticis vai var tikt nodarīts kaitējums apgalvota Savienības publiskā iepirkuma tiesību vai šo tiesību transponējošo normu pārkāpuma dēļ, celta galvenā prasība par cita pretendenta izslēgšanu tiek atzīta par nepieņemamu saskaņā ar valsts procesuālajiem noteikumiem, kuros ir paredzēts prioritāri izskatīt pretprasību, ko ir cēlis šis otrs pretendents.
- 22 Iesniedzējtiesa it īpaši vēlas noskaidrot, vai Tiesas sniegtā Direktīvas 89/665 1. panta 3. punkta interpretācija spriedumā *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) ir piemērojama gadījumā, ja visus attiecīgā iepirkuma procedūrā piedalījušos uzņēmumus, kaut arī sākotnēji tikuši pielaisti vairāk nekā divi uzņēmumi, līgumslēdzēja iestāde ir izslēgusi, lai gan prasību nav cēlis neviens no uzņēmumiem, izņemot šos divus, kuri ir iesaistīti pamatlietā.
- 23 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai saskaņā ar minētās direktīvas 1. panta 1. punkta trešo daļu un 3. punktu par līgumslēdzējas iestādes pieņemtajiem lēmumiem celtās prasības varētu uzskatīt par efektīvām, tām ir jābūt pieejamām vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.
- 24 Sprieduma *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) 33. punktā Tiesa secināja, ka izraudzītā pretendenta pretprasība nevar būt pamats izslēgtā pretendenta celtās prasības noraidīšanai gadījumā, ja abu šo saimnieciskās darbības subjektu iesniegto piedāvājumu atbilstība ir tikusi apstrīdēta tajā pašā procedūrā, jo šādā situācijā katrs no konkurentiem var atsaukties uz līdzvērtīgu leģitīmu interesi attiecībā uz pārējo pretendentu iesniegtā piedāvājuma izslēgšanu no dalības procedūrā, kā dēļ līgumslēdzējai iestādei var nebūt iespējams izvēlēties atbilstošu piedāvājumu.

- 25 Tā paša sprieduma 34. punktā Tiesa līdz ar to Direktīvas 89/665 1. panta 3. punktu ir interpretējusi tādējādi, ka šī tiesību norma nepieļauj, ka tāda pretendenta prasība, kura piedāvājums nav ticis izraudzīts, tiek atzīta par nepieņemamu pēc tam, kad iepriekš ir tikusi izvērtēta izraudzītā pretendenta pretprasībā izvirzītā iebilde par nepieņemamību, bet nav ticis lemts par abu attiecīgo piedāvājumu atbilstību iepirkuma procedūras dokumentu specifikācijām.
- 26 Tajā spriedumā ir konkretizētas šī sprieduma 23. punktā minēto Savienības tiesību normu prasības apstākļos, kad pēc publiskā iepirkuma procedūras abi pretendenti ceļ prasības – katrs par otra pretendenta izslēgšanu.
- 27 Šādā situācijā katram no abiem pretendentiem ir interese iegūt attiecīgo līgumu. Pirmkārt, pretendenta izslēgšanas sekas var būt tādas, ka otrs iegūst līgumu tieši tajā pašā procesā. Otrkārt, gadījumā, ja tiek izslēgti abi pretendenti un tiek rīkota jauna publiskā iepirkuma procedūra, tajā var piedalīties katrs no šiem pretendentiem un tādējādi līgumu iegūt netieši.
- 28 Šī sprieduma 24. un 25. punktā atgādinātā Tiesas interpretācija spriedumā *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) ir piemērojama tādā kontekstā kā šajā pamatlietā. Pirmkārt, katram lietas dalībniekam ir līdzvērtīga leģitīma interese attiecībā uz pārējo konkurentu piedāvājuma izslēgšanu. Otrkārt, kā ģenerāladvokāts norādījis savu secinājumu 37. punktā, nav izslēgts, ka kādas neatbilstības dēļ, kas pamato gan izraudzītā pretendenta piedāvājuma izslēgšanu, gan tā pretendenta piedāvājuma izslēgšanu, kurš ir apstrīdējis līgumslēdzējas iestādes piešķiršanas lēmumu, ir anulējami arī visi pārējie iepirkuma procedūrā iesniegtie piedāvājumi, un tas var likt līgumslēdzējai iestādei rīkot jaunu procedūru.
- 29 Tādu dalībnieku skaitam, kas piedalās attiecīgajā publiskā iepirkuma procedūrā, tāpat kā to dalībnieku skaitam, kas cēlušī prasības, kā arī viņu izvirzīto pamatu atšķirībām nav nozīmes attiecībā uz tā judikatūras principa piemērošanu, kas izriet no sprieduma *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448).
- 30 Ņemot vērā iepriekšējos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta trešā daļa un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka pretendenta, kuram ir interese iegūt noteiktu līgumu un kuram ir ticis vai var tikt nodarīts kaitējums apgalvota Savienības publiskā iepirkuma tiesību vai šo tiesību transponējošo normu pārkāpuma dēļ, celta galvenā prasība par cita pretendenta izslēgšanu tiek atzīta par nepieņemamu saskaņā ar valsts procesuālajiem noteikumiem, kuros ir paredzēts prioritāri izskatīt pretprasību, ko ir cēlis šis otrs pretendents.

Par otro jautājumu

Par pirmo daļu

- 31 Iesniedzējtiesa otrā jautājuma pirmajā daļā būtībā vaicā, vai LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību normu, ciktāl tā tiek interpretēta tādā izpratnē, ka saistībā ar jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību lietu pēdējā instancē izskatošai tiesas palātai, ja tā nepiekrīt šīs tiesas plēnuma sniegtajam norādēm, šis jautājums ir jānodod izskatīšanā minētajam plēnumam, un tādējādi tai tiek liegts vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 32 Kā Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, valsts tiesām ir visplašākās iespējas vērsties Tiesā ar jautājumu par atbilstošu Savienības tiesību normu interpretāciju (šajā ziņā skat. spriedumu *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, EU:C:1974:3, 3. punkts), un šī iespēja pārtop par pienākumu tiesām, kas lietu izskata pēdējā instancē, izņemot Tiesas judikatūrā atzīto izņēmumu gadījumā (šajā ziņā skat. spriedumu *Cilfit* u.c., 283/81, EU:C:1982:335, 21. punkts un rezolutīvā daļa). Valsts tiesību norma nevar būt šķērslis valsts tiesai atkarībā no gadījuma izmantot šādu iespēju (šajā ziņā skat. spriedumus *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, EU:C:1974:3, 4. punkts; *Melki* un *Abdeli*, C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 42. punkts, kā arī *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 27. punkts) vai ievērot šādu pienākumu.

- 33 Gan šāda iespēja, gan pienākums ir raksturīga iezīme kā LESD 267. pantā izveidotajai sadarbības sistēmai starp valsts tiesām un Tiesu, tā arī tiesas, kurai ir uzdots piemērot Savienības tiesības, funkcijām, kuras valsts tiesām ir uzticētas ar šo tiesību normu.
- 34 Līdz ar to, ja valsts tiesa, izskatot lietu, uzskata, ka šādas lietas ietvaros ir radies jautājums par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību, tai atkarībā no gadījuma ir vai nu iespēja, vai pienākums vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un šādu iespēju vai pienākumu nevar ierobežot ar lēģislatīva rakstura vai judikatūrā noteiktām valsts tiesību normām.
- 35 Konkrētajā gadījumā valsts tiesību norma lietu pēdējā instancē izskatošai tiesas palātai, kura saskaras ar jautājumu par Direktīvas 89/665 interpretāciju, nevar liegt vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 36 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otrā jautājuma pirmo daļu ir jāatbild, ka LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību normu, ciktāl tā tiek interpretēta tādā izpratnē, ka saistībā ar jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību lietu pēdējā instancē izskatošai tiesas palātai, ja tā nepiekrīt šīs tiesas plēnuma sniegtajām norādēm, šis jautājums ir jānodod izskatīšanā minētajam plēnumam un tādējādi tai tiek liegts vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par otro un trešo daļu

- 37 Otrā jautājuma otrajā un trešajā daļā, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja iesniedzējtiesa ir saņēmusi Tiesas atbildi uz tās uzdotu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai ja Tiesas judikatūrā uz šo jautājumu skaidra atbilde jau ir sniegta, tai pašai ir jādara viss vajadzīgais, lai šāda Savienības tiesību interpretācija tiktu īstenota.
- 38 Šajā ziņā svarīgi būtu atgādināt, ka prejudiciālā kārtā pasludināts Tiesas spriedums ir saistošs valsts tiesai attiecībā uz konkrēto Savienības iestāžu aktu interpretāciju vai spēkā esamību, lai panāktu risinājumu pamatlietā (skat. spriedumu *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 29. punkts un tajā minētā judikatūra). Līdz ar to valsts tiesai, kura kā pēdējās instances tiesa izpilda savu pienākumu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. panta trešo daļu, risinājumam pamatlietā ir saistoša Tiesas sniegtā attiecīgo normu interpretācija un tai vajadzības gadījumā ir jāignorē valsts judikatūra, ko tā uzskata par neatbilstošu Savienības tiesībām (šajā ziņā skat. spriedumu *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 30. punkts).
- 39 Vēl būtu jāatgādina, ka LESD 267. panta lietderīgā iedarbība tiktu vājināta, ja valsts tiesa tiktu kavēta nekavējoties piemērot Savienības tiesības atbilstoši Tiesas nolēmumam vai judikatūrai (šajā ziņā skat. spriedumu *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 20. punkts).
- 40 Valsts tiesai, kurai ir pienākums savas kompetences ietvaros piemērot Savienības tiesību normas, ir arī pienākums nodrošināt šo normu pilnīgu efektivitāti, pēc savas iniciatīvas vajadzības gadījumā nepiemērojot tām pretrunā esošas, pat vēlāk pieņemtas valsts tiesību normas, bez pienākuma lūgt vai sagaidīt, kad tās tiks atceltas likumdošanas ceļā vai izmantojot kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (skat. vispirms spriedumu *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 21. un 24. punkts, kā arī visbeidzot spriedumu *A*, C-112/13, EU:C:2014:2195, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Prasībām, kas izriet no pašas Savienības tiesību dabas, neatbilst neviena valsts tiesiskās kārtības norma vai likumā noteikta, administratīvā vai tiesu prakse, kuras rezultātā samazinātos Savienības tiesību efektivitāte, ja tiesai, kuras kompetencē ir piemērot šīs tiesības, tiktu liegtas pilnvaras šajā piemērošanas brīdī darīt visu nepieciešamo, lai netiktu piemērotas tādas valsts tiesību normas, kuras,

iespējams, rada šķērsli Savienības tiesību normu pilnīgai efektivitātei (skat. spriedumus *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 22. punkts, un *A*, C-112/13, EU:C:2014:2195, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 42 Nemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otrā jautājuma otro un trešo daļu ir jāatbild, ka LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja lietu pēdējā instancē izskatoša tiesas palāta ir saņēmusi Tiesas atbildi uz tās uzdotu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai ja Tiesas judikatūrā uz šo jautājumu skaidra atbilde jau ir sniegta, tai pašai ir jādara viss vajadzīgais, lai šāda Savienības tiesību interpretācija tiktu īstenota.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 43 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK, 1. panta 1. punkta trešā daļa un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka pretendenta, kuram ir interese iegūt noteiktu līgumu un kuram ir ticis vai var tikt nodarīts kaitējums apgalvota Savienības publiskā iepirkuma tiesību vai šo tiesību transponējošo normu pārkāpuma dēļ, celta galvenā prasība par cita pretendenta izslēgšanu tiek atzīta par nepieņemamu saskaņā ar valsts procesuālajiem noteikumiem, kuros ir paredzēts prioritāri izskatīt pretprasību, ko ir cēlis šis otrs pretendents;**
- 2) **LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību normu, ciktāl tā tiek interpretēta tādā izpratnē, ka saistībā ar jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību lietu pēdējā instancē izskatošai tiesas palātai, ja tā nepiekrīt šīs tiesas plēnuma sniegtajām norādēm, šis jautājums ir jānodod izskatīšanā minētajam plēnumam un tādējādi tai tiek liegts vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu;**
- 3) **LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja lietu pēdējā instancē izskatoša tiesas palāta ir saņēmusi Eiropas Savienības Tiesas atbildi uz tās uzdotu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai ja Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā uz šo jautājumu skaidra atbilde jau ir sniegta, tai pašai ir jādara viss vajadzīgais, lai šāda Savienības tiesību interpretācija tiktu īstenota.**

[Paraksti]